

با هدف عبور بندر ترکمن از بحران زیست‌محیطی سفر رئیس‌جمهور به خلیج گرگان رسماً احیا شد

ایران از خلیج‌های کوچک‌ترش هم نمی‌گذرد

زینب مزوقی

حریکات‌نویس

باروی کارآمدن دولت سیزدهم آخر هفته‌ها و سفرهای استانی رئیس‌جمهور و هیات دولت مانند صبح‌های شنبه شد؛ اما نه آن صبح‌شنبه معروف. بلکه صبح شنبه‌ای که خبر از دستاوردها، افتخارها و مصوبات تازه برای مردم ایران زمین دارد. هفته گذشته رئیس‌جمهور به همراه وزیر کشور، اقتصاد، آموزش و پرورش، بهداشت، ورزش و جوانان، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت از محیط‌زیست و رئیس بنیاد شهید در دور دوم سفرهای استانی به استان گلستان رفتند. رئیس‌جمهور در این سفر در روز پنجشنبه همان ابتدای صبح با استقبال استاندار گلستان و همچنین نماینده ولی‌فقیه در این استان وارد فرودگاه گرگان شد. رئیس‌جمهور در اولین برنامه خود در استان گلستان وارد جزیره آشوراده تنها جزیره ایرانی دریای خزر شد و از طرح‌های احیای گردشگری این منطقه بازدید کرد. رئیس‌جمهور سپس در میان استقبال پرشور مردم شهرها و روستاهای مختلف گلستان وارد مصلاهی این شهر شد و از هم‌زیستی وحدت‌آمیز اقوام، طوایف و مذاهب در این استان سخن گفت و آن را رنگین‌کمان هم‌زیستی و معنویت خواند.

برنامه دولت استفاده از تمام ظرفیت هاست

رئیس‌جمهور در این سخنرانی با اشاره به پیشرفت‌های شگفت‌انگیز کشور در این سال‌ها با وجود تحریم‌ها خطاب به صنعتگران، معدن‌کاران، تولیدکنندگان و فعالان عرصه‌های مختلف اقتصادی گفت: «جاگاه فعالیت شما سنگر است و کشور می‌تواند در تأمین کالاهای اساسی خودکفا باشد و نیازی به واردات نداشته باشد و این ظرفیت در کشور وجود دارد و ما در بسیاری از عرصه‌ها توانستیم از واردکننده به صادرکننده تبدیل شویم. برنامه دولت استفاده از همه ظرفیت‌هاست. در استان گلستان ظرفیت گردشگری بسیار خوبی داریم. نباید اجازه دهیم خلیج‌گرگان خشک و به تهدیدی برای منطقه تبدیل شود. این خلیج یک فرصت برای منطقه است و باید آن را حفظ کرد. شاهد بودیم که لایروبی خلیج گرگان با تلاش عزیزان به شکل مناسبی انجام و این تهدید برطرف شد و خلیج گرگان دوباره به فرصتی برای منطقه و کشور تبدیل شده است.»

نهضت سامان دادن کارهای نیمه‌تمام

رئیس‌جمهور در ادامه سفر دوازده روزه به گلستان، روز پنجشنبه در آیین افتتاح متمرکز پروژه‌های آبرسانی، برق‌رسانی و فاضلاب این استان نیز گفت: «پیش از هر چیز نهضت سامان دادن طرح‌های نیمه‌تمام برای ما بسیار مهم است و کارهایی وجود دارد که می‌توان زودتر آنها را به پایان رساند. ۲۹ طرحی که امروز در گلستان بهره‌برداری می‌شود اعم از برق‌رسانی، آبرسانی و فاضلاب بسیار مهم است. میزان مبلغی که در این مورد هزینه شد ۱۱ هزار میلیارد تومان است. باید قدردانی کنم که در این دو سال کارگران، پیمانکاران، مشاوران و مهندسان و همه دست‌اندرکاران، کار جهادی انجام دادند و طرحی که می‌توانست سال‌ها طول بکشد را در زمانی کوتاه تمام کردند. تاکید من به همه همکاران و همه کسانی که سخن من را می‌شنوند این است که دولت نسبت به سامان رساندن طرح‌های نیمه‌تمام متصمم است. دولت برنامه خودش را همین قرار داده است. مگر می‌شود کاری که ۳۰ سال پیش آغاز شد و به ۷۰ درصد پیشرفت فیزیکی رسیده رها کنیم؟» رئیس‌جمهور پس از افتتاح این پروژه‌ها به شرق گلستان رفت و در جمع خانواده‌های شهدا و ایثارگران، نخبگان و همچنین علمای شیعه و اهل سنت گنبدکاووس سخنرانی کرد.

۱۱ هزار و ۳۰۰ کیلومتر حفاری برای برخورداری مردم از فیبرنوری

سیدابراهیم رئیسی همچنین روز جمعه یک دی ماه در دومین روز از دومین دور سفر استانی به گلستان در آیین افتتاح طرح ملی انتقال فیبرنوری به منازل، کسب‌وکارها و مدارس این استان گفت: «امروز شاهد بهره‌برداری از یکی از زیرساخت‌های مهم ارتباطی و اطلاعاتی و فناوری در این استان هستیم. از همه دست‌اندرکاران، وزارت ارتباطات اداره کل مرتبط، متخصصان و پیمانکاران صمیمانه تشکر می‌کنم. معرفی گلستان به عنوان اولین استان برخورداری از پوشش کامل شبکه ملی فیبر نوری خبر خوبی است. امروز زیرساخت اینترنتی فیبر نوری در همه شهرها و روستاها قابل بهره‌برداری است و امیدواریم این اقدام در استان‌های دیگر نیز با قوت ادامه یابد. سرعت کار در وزارت ارتباطات خیلی خوب است، ۱۳۰۰ کیلومتر در گلستان حفاری شد تا طرح فیبر نوری در این استان پوشش داده شود. کار بزرگی انجام شد تا شهر و روستاها دارای فیبر نوری شود.»

برخورداری مردم از امکانات باید کامل باشد

رئیس‌جمهور پیش از ظهر جمعه راهی شرق گلستان شد و در میان مردم شهرستان مرواوت پی‌رفت. او با تأکید بر اینکه هویت این مردم همواره باید محفوظ و هویت ملی و دینی سرمایه‌ای است که نباید اجازه داد مورد هجوم قرار گیرد، عنوان کرد: «امام و رهبری فرزانه انقلاب اسلامی همواره توجه به این اصالت فرهنگی، اخلاقی، معنوی و ایمان را مورد تأکید قرار می‌دهند، چون سرمایه بزرگی است.» رئیس‌جمهور گفت آمایش سرزمینی مبنای اجرای عدالت در توزیع ثروت است و دولت هم به این موضوع توجه دارد. او در جمع مردم مرواوت پی‌رفت عنوان کرد: «بسیاری از مناطق کشور، یک برخورداری نسبی دارند. اما این برخورداری باید کامل شود. بنای دولت، رفع مشکلات اقتصادی است. مساله آبرسانی به روستاهای استان بسیار مهم است. این طرح از برنامه‌های جدی دولت است که ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای آن پیش‌بینی شده است. مرواوت پی‌رفت در حوزه راه مشکلاتی دارد برای این حوزه هم ۱۶۰ میلیارد تومان اختصاص یافت تا راه‌های شهرستان به سرعت اصلاح شود. مرواوت پی‌رفت منطقه فرهنگی است و مردمی دارد که به آموزش و پرورش توجه دارند. برای آموزش و پرورش باید اعتباری در نظر گرفته می‌شود که مدارس اصلاح شود. برای نوسازی مدارس منطقه ۱۲۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. برخی بنیاد دلالی دهه گذشته رادعه تعطیل می‌نماند و این درحالی است که در سال نخست فعالیت دولت سیزدهم و سال دوم شاهد رشد اقتصادی کشور هستیم. برخی مراکز آماری ما رشد ۵ درصد و برخی دیگر هم رشد ۷ درصدی را در سال دوم دولت سیزدهم تأیید می‌کنند.»

برخورداری ۳۱۱ هزار خانوار از فیبرنوری

برای پروژه فیبر نوری یک‌هفت هزینه شد و ۱۳۰۰ کیلومتر حفاری شده است. ۶۵۵ کیلومتر از آن عدد در ۶۶ شهر و ۶۵۸ کیلومتر حفاری بین شهری بود. مدت زمان اجرای پروژه فیبر نوری پنج ماه کاری بود و حدود ۳۱۱ هزار خانوار تحت پروژه فیبر نوری قرار گرفتند.

همچنین تصفیه‌خانه شهر گنبد در یک‌کم پروژه‌های وزارت نیرو افتتاح شد. این تصفیه‌خانه بیش از سه دهه از زمان کلنگ‌زنی آن می‌گذشت و اتمام آن به سرانجام نرسیده بود. در دور اول سفر رئیس‌جمهور ۱۱۵ میلیارد تومان اعتبار برای تکمیل این پروژه اختصاص داده شد. حدود ۹۴ کیلومتر شبکه فاضلاب و شش کیلومتر خط انتقال است. همچنین طرح آبرسانی به گرگان و آزادشهر و رامینان صورت گرفت. از دیگر پروژه‌های تکمیل‌شده در جریان این سفر رئیس‌جمهور بهره‌برداری از بزرگراه‌های بهشهر به قوچان و آزادشهر به شاهرود بود.

چند سوال محیط‌زیستی درباره احیای خلیج گرگان

کارشناسان محیط‌زیستی درباره لایروبی خلیج گرگان معتقدند برای لایروبی این خلیج، گزینه‌های بهتری نیز پیش روی دولت بود. کارشناسان زیست‌محیطی منطقه معتقدند لایروبی خلیج گرگان از کانال چپاقلی گزینه بهتری بود؛ چراکه دولت می‌توانست از طریق فروش این رسوب نیز به درآمدی دست پیدا کند و از طرف دیگر به دلیل اینکه از دیواره شرقی انجام می‌شد، دسترسی به آن راحت‌تر بود و کامیون‌ها نیز دسترسی بهتری داشتند. همچنین با عمیق کردن کانال چپاقلی هزینه‌ها کمتر می‌شد و از طرف دیگر برای حفاظت کانال و خلیج، ایمن‌تر بود. زیرا در سال‌های گذشته به دلیل کم عمق شدن کانال چپاقلی که شرقی‌ترین کانال است، شکارچیان غیرمجاز به راحتی از طریق این کانال وارد آشوراده می‌شدند و شکار می‌کردند. اگر لایروبی از طریق کانال چپاقلی صورت می‌گرفت، کانال عمیق می‌شد و شکارچیان به راحتی به کانال آشوراده نمی‌رسیدند. برای دسترسی و بردن رسوب از کانال آشوراده در جریان لایروبی، ظاهراً مجبور شده‌اند که امن‌ترین نقطه از میانکاله به مساحت ۱۰۰ هکتار دپو شود و کانال را یک متر بالاتر ببروند. کارشناسان محیط‌زیستی معتقدند همین امر می‌تواند منشأ بالقوه ریزگرد باشد. زیرا یک و نیم متر از سطح زمین بالاتر آمده و در مسیر باد قرار گرفته و رطوبتش را از دست داده است. همچنین به دلیل بالا آمدن این کانال از سطح زمین، گونه‌های گیاهی مانند سالی‌کوزنیا دیگر رشد نمی‌کنند. این گیاه ریشه سطحی دارد و در تالاب میانکاله رشد می‌کند و پس از خشک شدن، جلوی ریزگردها و ذرات میکروبی را می‌گیرد.

احیای خلیج گرگان؛ یکی از مهم‌ترین دستاوردهای سفر رئیس‌جمهور به گلستان

اما در این سفر، دو دستاورد مهم بیشتر از سایر اقدامات و مصوبات به چشم می‌آمد. اولی، احیای خلیج گرگان بود که به گفته استاندار گلستان، خشک شدن خلیج گرگان می‌توانست زنگ خطر یک فاجعه زیست‌محیطی دیگری را به صدا درآورد. خلیج گرگان، بزرگ‌ترین خلیج دریای خزر است که بر اثر پیشروی جزیره میانکاله در شرق دریای خزر ایجاد شده است. از سال ۵۴ تا نیز به عنوان نخستین مجموعه تالاب بین‌المللی جهانی ثبت ملی شده است. رودخانه‌های مختلفی به این خلیج سرریز می‌کنند و شبه‌جزیره‌ای در این محل تشکیل شده که بخشی از آن در مازندران و بخشی دیگر در استان گلستان است. از زمان تشکیل این جزیره مساله مرتبط با تکثیر آرزبان، ماهیان غرضوفی و جذب پرندگان مهاجر در آن منطقه بسیار مهم بوده است. همچنین هم در گذشته و هم در حال حاضر بخش اعظم پرورش خاویار کشور در این خلیج صورت می‌گیرد. در مقطعی در این خلیج صید و تولید ماهی خاویار انجام می‌شد و در حال حاضر پرورش خاویار در این خلیج همچنان ادامه دارد. در چند سال اخیر، یکی از مطالبات اصلی مردم حل مشکل خلیج گرگان توسط دولت‌ها بود. سال گذشته در سفری که رئیس‌جمهور به گلستان داشت، با فضای خشک‌شده خلیج گرگان مواجه می‌شود که در پنج سال گذشته ۲۵ سانت از آب خلیج گرگان پایین‌تر آمده و ۳۵ درصد خلیج گرگان از ناحیه غربی آن خشک شده و پیروان نیز بخش مشرف به کانال آشوراده و چپاقلی کاملاً خشک شده بود. رئیس‌جمهور از این مشکلات زیست‌محیطی خلیج گرگان مطلع می‌شود و در سفر سال گذشته، دستور می‌دهد که هرچه سریع‌تر مشکل خلیج گرگان حل شود. از آن تاریخ به بعد وزارت راه و شهرسازی به عنوان کارفرما و قزاق‌گاه، خاتم‌الائتیبیا به عنوان پیمانکار، در خلیج گرگان شروع به فعالیت می‌کنند. ابلاغ قرارداد این طرح از خرداد ۱۴۰۱ و اتمام کار در شهریور ۱۴۰۲ بود.

۵۲۱ میلیارد تومان هزینه لایروبی و علاج بخشی به خلیج گرگان بود. حجم کل لایروبی نیز یک میلیون و ۲۵۱ مترمکعب است و برای رساندن آب دریا به خلیج، مجبوره به احداث یک کانال دیگر در خلیج گرگان شده‌اند. آن‌گونه که از گفته‌های استاندار گلستان پیداست، خشک شدن خلیج گرگان می‌توانست ۶۰ هزار هکتار کانون ریزگرد نمکی ایجاد کند و به ابرچالشی جدی برای این استان تبدیل شود. استاندار گلستان در این باره گفته بود: «در صورتی که لایروبی کانال آشوراده انجام نمی‌شد، در سال ۱۴۰۳ آب خلیج گرگان به حداقل ممکن می‌رسید و در سال ۱۴۰۴ این بهینه‌آبی به‌طور کامل خشک می‌شد. دو سال پیش رئیس‌جمهور در همین مکان دستور داد اقدامات احیای خلیج با فوریت انجام شود که از همان زمان اقدامات آغاز شد و سازمان بنادر، مدیریت بحران و قزاق‌گاه سازندگی با قاطعیت و در کمترین زمان پای کار آمدند که باترک تشریفات و صدور مجوز و تخصیص اعتبارات کار انجام شد. به گفته مسئولان سازمان بنادر، باترک نظر گرفتن همه ضوابط زیست‌محیطی حدود یک میلیارد و ۲۰۰ هزار مترمکعب لایروبی با انواع مختلف لایروبی‌ها در گستره ۱۱ کیلومتر انجام شده که با این اقدام بندر ترکمن نیز که طی ۱۵ سال اخیر خشک بود، احیا شد.»

همچنین مشاور زیست‌محیطی پروژه لایروبی خلیج گرگان گفته بود که اگر خلیج گرگان لایروبی نمی‌شد، باید از تمام پروژه‌های نیمه‌تمام در آن منطقه دست‌نکشید. در حالی است که عملیات لایروبی انجام گرفته و این میزان شوری نزدیک به شوری خلیج فارس است. امیدواریم بعد از بازگشایی کانال آشور وضعیت خلیج به حالت قبل و کاهش میزان شوری برگردد و این می‌تواند در حفظ حیات زیستی خود خلیج گرگان نیز مؤثر باشد. بررسی وضعیت فعلی خلیج گرگان نشان می‌دهد احیای خلیج گرگان در کوتاه‌مدت ممکن نیست و این برنامه پنج‌ساله در صورت موفقیت باید در سال‌های بعد از اتمام پروژه نیز ادامه یابد. این اقدام دولت سیزدهم در لایروبی خلیج گرگان نبود، فاجعه زیست‌محیطی بسیار زودتر اتفاق می‌افتاد و در واقع لایروبی این بهینه‌آبی باید در سال‌های گذشته و قبل از زور وضعیت این خلیج به حالت بحرانی انجام می‌شد. اگر لایروبی خلیج گرگان اتفاق نمی‌افتاد کانال چپاقلی و آشور در سال ۱۴۰۲ به‌طور کامل بسته می‌شد. اقدام دولت در دور دوم سفر هیات دولت به گلستان بازگشایی کانال خزینی و چپاقلی است و امیدواریم با انجام این کار جریان آبی در خلیج گرگان تسریع شود و اکوسیستم به حالت قبلی بازگردد.»

سلاجقه رئیس‌سازمان حفاظت محیط‌زیست نیز پروژه احیای خلیج گرگان را یک کار جهادی معرفی کرده و در این سفر گفت: «آنچه در این پروژه حیاتی انجام شد، اقدامی گروهی، استانی و ملی بود که با رویکرد جهادی در عرصه زمانی کوتاه با دقت و علم و آگاهی به سرانجام رسید و هدیه‌ای از خود مردم به مردم بود. برای به سرانجام رسیدن طرح ملی طبیعت‌گردی آشوراده نیاز است بخش خصوصی همانند پروژه‌های که اکنون افتتاح شده، ورود سرمایه‌گذاری کند. ماضمن حمایت از طرح‌های تولیدی با رعایت مسائل زیست‌محیطی، طرح‌هایی داریم که پشتوانه اقتصادی دارند.»

حضور در جمع سربازان قابل تحسین بود

همچنین پنجشنبه شب همزمان با شب یلدا، رئیس‌جمهور به‌طور سرزده در یکی از یادگان‌های ارتش حاضر شد و شب چله را در کنار سربازها سر کرد. اگر چه برخی از رسانه‌ها این کار و حضور رئیس‌جمهور در میان یادگان، قابل تحسین و همین حضور ناگهانی و سرزده رئیس‌جمهور در میان یادگان، قابل تحسین و البته تأثیرگذار بود. البته در این میان ناگفته نماند که اگر طرح سربازی حرفه‌ای در کشور اجرا شود، دیگر کمتر سربازی در لب مرزها دور از خانواده شب چله راضیح می‌کند و شاید این حضور رئیس‌جمهور، نقطه عطفی برای ساماندهی خدمت سربازی جوانان کشور باشد.

پیوند مناسک سنتی با اتفاقات روز

همواره منجر به بازتولید نسخه

جذاب‌تری از آنها شده است

یلدا فوتبال فلسطین

عطیه همتی

دیپلوما نویسند

یک سال پیش در ایام جام جهانی بود که گزارشگران ورزشی نوشتند فلسطین تیم سی‌وسوم جام جهانی فوتبال است. زیرا بعد از پرچم ۳۲ کشوری که در جام جهانی قطر حضور دارند، پرچم فلسطین نیز در بسیاری از مسابقات میان تماشاگران دیده می‌شود و آنها از تریبون جام جهانی استفاده می‌کنند تا صدای مردم مظلوم این کشور را به گوش جهانیان برسانند. اوج این حمایت را سال گذشته در تیم ملی مراکش، پدیده این مسابقات دیدیم که بعد از بردهای این تیم، بازیکنان کنار پرچم کشور خود، پرچم فلسطین را روی دست می‌گرفتند و دور زمین فوتبال می‌چرخاندند. حرکت زیبایی که تیم فوتبال مراکش را تبدیل به یکی از محبوب‌ترین تیم‌های فوتبال جام جهانی در دوره قبل کرد. به خصوص در میان کشورهای جهان اسلام این محبوبیت تا جایی ادامه داشت که بسیاری از اهالی اروپا قرص فوتبال منتظر فینالیست شدن این تیم بودند.

سال‌هاست نشانه‌های عقیدتی در مناسک سنتی ما ایرانیان نفوذ کرده و دارند خودشان را با حضور این نشانه‌ها بازتعریف می‌کنند. بعد از شهادت سردار رشید اسلام شهید قاسم سلیمانی در دی‌ماه ۹۸، اسم و عکس این شهید در مناسک مختلف سنتی و مذهبی ایرانیان حضور پیدا کرد. عید همان سال عکس این شهید در کنار سفره هفت‌سین ایرانیان نشست و تبدیل به سین هشتم ایرانیان از آن سال شد و حالا چندسالی است که دیدن تصویر این شهید بزرگ کنار سفره هفت‌سین ایرانیان عادی شده است. شب یلدا نیز طبق سنت قدیمی ایرانیان هرساله برگزار می‌شود. در سال‌های گذشته این شب با ایام شهادت حضرت زهرا و فاطمه برگزار شد و ایرانیان این شب را تحت عنوان یلدا فاطمی برگزار کردند و این دور روز را این‌گونه باهم پیوند دادند. اما امسال اتفاق جالبی برای یلدا افتاد. باتوجه به اتفاقات بین‌المللی و جنگ فلسطین و غزه و شهادت مظلومانه کودکان بی‌گناه فلسطینی، شب یلدا ایرانیان رنگ و بوی فلسطینی به خود گرفت. هندوانه که یکی از نمادهای قدیمی این شب برای ایرانیان است و هرساله به شکل‌های مختلف تزئین شده و در سفره ایرانیان قرار می‌گرفت، این بار به خاطر یک داستان قدیمی تبدیل به نماد و پرچمی از فلسطین شد.

پس از جنگ هروزه ۱۹۶۷، اسرائیل استفاده از پرچم فلسطین در غزه و کرانه باختری را ممنوع کرد و اجازه نداد فلسطینیان پرچم کشور خود را در هرگونه از آثار خود ولو هنری ترسیم کنند اما بعد از آنکه یک هنرمند فلسطینی به نام «سلیمان منصوره» به سبب شباهت رنگ‌های پرچم فلسطین با رنگ‌های موجود در این میوه، از طرح این میوه استفاده کرد، هندوانه تبدیل به نمادی از پرچم فلسطین شد. به‌گونه‌ای که فلسطینیان زیادی در آن دوران هنگام عبور سربازان اسرائیلی هندوانه قاچ می‌کردند تا این پرچم را به گونه دیگری به رخ اشغالگران سرزمین‌شان بکشند. به همین دلایل نیز شب یلدا ایرانیان امسال به دلیل وجود این میوه محبوب ایرانی با نماد مبارزه فلسطینیان پیوند خورد و حتی محتواهای زیادی در فضای مجازی تولید شد که در چنین شبی ایرانیان به یاد مردم مظلوم این کشور خواهند بود. طرح‌های گرافیکی یلدایی نیز از سوی هنرمندان کشورمان تولید شد و ایرانیان بار دیگر سنت ایرانی خود را با دیگر عقاید خود پیوند زدند و شاید بتوان این‌گونه تعبیر کرد که مناسک دیرینه هربار با پیوند تازه‌ای که با اتفاقات روز برقرار می‌کنند شکل تازه و حتی جذاب‌تری به خود می‌گیرند و خودشان را این‌گونه بازتولید می‌کنند.

جام ملت‌های آسیا ۲۰ روز دیگر آغاز می‌شود و قطر دوباره قرار است حال و هوای فوتبالی به خود بگیرد. حضور کشورهای مسلمان آسیایی در این تورنمنت و همچنین همزمانی این رویداد بزرگ بین‌المللی با اتفاقات غزه نوید این را می‌دهد فوتبال این بار پیوند دیگری با مقاومت برقرار کند و دوباره بتوان از این تریبون جهانی برای رساندن صدای مظلومیت و مقاومت این مردم در مقابل جنایات رژیم صهیونیستی استفاده کرد. به خصوص آنکه تیم‌های حاضر در این رقابت‌ها از غرب و شرق آسیا همگی با نشانه‌ها و ویدئوهای مختلفی حمایت خود را در روزهای گذشته نشان داده‌اند. پیوند فوتبال و حمایت از مقاومت حتماً نسخه جذاب‌تری از فوتبال و فقط فوتبال خواهد بود.

